

Vaderlands verleden

Nederland ligt nu al een decennium overhoop met zijn culturele identiteit. Dit gebrek aan nationaal gevoel, dat het electorale klimaat sinds 2002 domineert, wordt in de intellectuele meningsvorming vaak geweten aan het feit dat er sinds de jaren zestig in Nederland weinig aandacht was voor de vaderlandse geschiedenis.

Deze lacune had er, volgens een gangbare redenering, niet alleen toe geleid dat de samenleving haar historische zelfkennis en ook zelfrespect was kwijtgeraakt. Als gevolg van de kennelijke minachting voor het eigen nationale verleden zou autochtoon Nederland ook niet meer goed in staat zijn geweest om zich te definiëren ten opzichte van de allochtone identiteiten, die de arbeidsmigranten in de laatste halve eeuw hadden meegenomen. Vaderlandse geschiedenis was, kortom, een wapen om de nieuwe en cultureel intussen ook diverse Nederlandse natie grond onder de voeten te geven.

Op de basis van deze gedachtengang was het nodige af te dingen. In Nederland had in de twintigste eeuw eigenlijk nooit zoiets bestaan als vaderlandse geschiedenis. Door de verzuiling bekommerden de meeste zuilen zich meer om hun eigen zuilgeschiedenis dan om het nationale verleden.

Het bekendste bewijs daarvan is de geschiedenisles over de Tachtigjarige Oorlog, die bijna iedereen die anno 2010 van middelbare leeftijd is, op de lagere school heeft gekregen. Op protestantse scholen was de Opstand vooral een uiting van religieuze bevrijding. Op rooms-katholieke scholen werd veel aandacht besteed aan de eigen martelaren. In het openbaar onderwijs lag de nadruk op het nationale karakter van de strijd.

Biografische site is verrijking van de vaderlandse geschiedschrijving

Deze verdeeldheid werd tot op academisch peil doorgetrokken. Elke zuil had zijn hofhistoricus. Door de ontzuiling in de jaren zestig/zeventig ontstond er een

vacuüm. Dat gat werd eerst opgevuld door bijvoorbeeld groeiende aandacht voor regionale geschiedenis. Daarna dook, rijkelijk laat in vergelijking met omringende landen, de biografie als historisch genre op.

Afgelopen decennium is er ook nationaal een inhaalslag gemaakt. Geschiedenis is 'in'. Historisch televisiedrama en programma's als *Andere tijden* of OVT bewijzen dat wekelijks. Beleidsmatig is er eveneens veel achterstand ingelopen. Het Nationaal Historisch Museum is weliswaar met een valse start begonnen. In de kwantitatieve geschiedschrijving blijft Nederland internationaal gezien wat achter. Maar de canon *Entoen.nu*, in 2006 opgesteld, was een toonbeeld hoe levend er met vaderlandse geschiedenis kan worden omgegaan.

En sinds kort is er ook een Biografisch Portaal op internet. Daarin hebben tien onderzoeksinstituten hun bestanden over het leven van belangrijke Nederlanders gekoppeld. Het is opgezet door een lid van de canoncommissie van 2006 en wordt begeleid door een groep uitnemende historici. Deze website biedt een rijkdom aan kennis en inspireert tot nader historisch onderzoek. Het kan alleen maar beter worden.

Maar nu al staat vast dat er met de aandacht voor de vaderlandse geschiedenis in Nederland niets mis is.